

SZARVASI ÚJSÁG.

Hetilap, a társadalom, közgazdaság s irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	5 frt. — kr.
Félévre	2 frt. 50 kr.
Negyedévre	1 frt. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra czimzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DIJ:

Minden egyes szó után 100 szóig 2 kr.
Azonfelül 1 3

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdetésekért termérték szerint, minden négyszög centimeter után 3 kr. számittatik. — Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik. Hirdetések az Árpád, irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Egy fontos társadalmi kérdés.

Az angol azt tartja: az idő pénz — és azután meg is becsüli az időt. Mi bennünk az idő megbecsülése iránti érzék ol kevésbé van kifejlődve, hogy a semmivel határos. De a mily kevésbé tudjuk becsülni és hasznosítani az időt, oly kevésbé tudjuk becsülni és hasznosítani a pénzt.

Ha az idő becsét felfogjuk, a munkaszeretnek kell bennünk élni. Ez pedig — valljuk be — nem tartozik sajátságaink közé. Nálunk a munka kényszerűség, Isten-verés és irigyeljük azokat, kik anyagi körülményeiknél fogva a semmittevés édes gyönyörét élvezhetik. Pedig a munka az élet. És miután a magyar ember legtöbb esetben komája a folytonos munkának, nagyon meg is becsüli a maga fáradságát és ha egy héten pár napot munkának szentelt — kényszerűségből, ezen pár napon akarná a hat napi kenyeret beszerezni, hogy a hétnek legalább felét a szent „H e v e r d-el“-nek szentelhesse.

Az igaz, hogy viszonyaink mindeddig nagyon is kedvezők voltak e hajlam felköltésére és fentartására. Tulnyómóan földmivelés után élvén, az év háromnegyed része nem nyújt foglalkozást itt; már pedig a földmivelő legtöbb esetben nem ért egyéb foglalkozáshoz, — mint — a hogy úgy — egyedül és kizárólag a földmiveléshez és aligha meg nem botránkoznék a felett, ha valaki azt tanácsolná neki, hogy iparkodjék elsajátítani valamely hasznos foglalkozást mellyel — míg egyrészt a hosszú tél unalmát elűzhetné, másrészt hasznot is huzna belőle; mert azt hiszi, hogy tökéletesen elég az, ha a forró napokon, izzad, fárad a legterhesebb munkában, míg mások a szobában hűsölnek. Neki pihenni is kell! És pihen szép kilencz hónapon keresztül.

Elismerjük, hogy a mezei munka nagyon nehéz, nagyon terhes. De azt is elismerjük, hogy nincs foglalkozás, melynek terhes oldalai ne volnának. De munka az élet! A ki nem dolgozik, ne egyék. S a restség ajtaján kopogtat leggyakrabban a nyomor, habár sokszor hivatlan vendégül is megjelen. Nálunk a munkakötelesség hamis értelmezése ad a munkának oly visszataszító alakot. Rendesen úgy fogjuk azt fel, mint terhes áldozatot, melyet lealázódva másnak hoznunk kell. Pedig a munkát mindig viszontszolgálat fejében tesszük. És a helyett, hogy azt tartanánk szem előtt, hogy a munka nemessé tesz, olybá tekintjük azt, mint a mely lealázó viszonyba hoz bennünket a munkaadóval.

E betegségből ki kell gyógyulnunk az által, ha felfogjuk a munka becsét és az élet feladatával is bizonyos mértékig tisztába jövünk.

A munkaszeretet roppant befolyással van az erkölcs nemesülésére is, mert a téllenség anyja a bűnnek.

A munkaszeretetet tehát be kell oltani az újabb nemzedékbe. De nyerjük meg az eszmének a felnőtt generációt is; a mennyire ezt a megszokottságból eredt fásultság engedi, mert „a szokás természetté válik.“ Pedig nem mindig jó az amit az ember megszokott. A rossz is természetté válik. A munkátlanság is lehet szokás és pedig mindensetre nagyon rossz szokás. Az is természetté válhatik és aztán nagyon nehéz jóra fordítani.

Azt mondtuk, népünk az év háromnegyed részét munkátlanságban tölti és egyedül arra szorítkozik, hogy amit az év negyed része alatt nehéz munkával összegyűjtött, azt hörcsög módra föléméssze.

Persze, hogy így van. De hát mi közünk ne-

künk ahoz? Mindenki úgy osztja be idejét amint neki tetszik. Aztán meg munka után édes a nyugalom — Jó-jó! Hát igaz az bizonyos határig és e határig nem is szólnak hozzá, de mikor ez állapot oly kiáltóvá lett, mint a minő nálunk, akkor bizony szembeállunk vele; mert ez így nagyon fontos nemzetgazdászati kérdés.

Ha valaki kiszámítaná, hány munbabiló kéz hever nálunk tétlenül évenként kilencz hónapon át; ha bizonyos átlagos napibért véve, kiszámítaná hogy mennyi pénzt dobunk így el magunktól, mely a forgalomban száz oldalról lenne hasznosítható: milliókra rugna ez az összeg évenként!

Ha aztán ehez még azt is hozzá gondoljuk, hogy a munkásság által beállott erkölcs-nemesülés mily jótékony befolyással lenne a társadalomra; a megte-remtett jóllét mennyire othoniassá tenné a mostani körülmények közt oly sivár családi életet: ez már ki sem számítható és eléggé még sem beszélhető eredmény lenne.

Pedig csalódhatunk számításainkban, vérmesek lehetnek reményeink; vágyaink álommá szövődhetnek egyéb feltevéseinkben: de itt az eredmény el nem maradhat, ha egyszer népünkben felköltetett és megszilárdított a folytonos munkásság iránti szeretet.

De hát még meg sem kísértettük. De hol

is kezdjük? — A felnőtteknél a szokás természeté vált. Aztán a mily nagy tapintatosságot, ép oly ki- tartást igényel ezt a a természetet kedvezőleg át- változtatni.

Legalkalmasabb eszközül szolgál erre a házi- ipar általánosítása. A házi- ipar anyaga ugyanis általában olyan a mely kevésbé fáraszt mint élvezetes szórakozást nyújt, e mellett anyagi és felszámíthatatlan erkölcsi hasznot hajt.

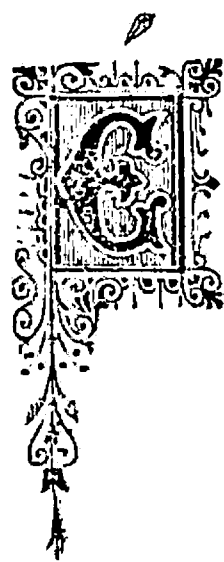
Ez az azonban egészen társadalmi uton volna eszközendő. És hogy a siker nem maradna el, azon körülményből remélünk biztosítást meríthetni, mert tudjuk, hogy népünkben a téllenséget különösen az tette természeté, hogy nem tud dolgozni. Ha megszokott munkáját, a mely közönségesen nagy erőfe- szítést igényel, a maga évadjain elvégezte, kimerítette vele egyszermind minden ipar-képességét. Pedig na- gyon szeretne barkácsolni. Ehez a magyar ember- nek hajlandósága van, de nem tudja mit és hogyan.

A társadalom itt egy igen fontos feladattal áll szemben, a melyet kikerülni bűn lenne, és a me- lyet, ha megoldott, egyikét a legnagyobb nemzet- gazdasági kérdéseknek oldotta meg. Csak a kez- det nehéz, de a kérdés hordereje megérdemli, hogy e nehézséggel szembeálljunk és megküzdjünk vele.

— h.

T Á R S A D A L M I

Megátkozva.

G r z e m , t u d o m , — e z a t e á t k o d ,
H o g y n e l e g y e k b o l d o g s o h a ,
B o l y o n g j a k , m i n t a z ü l d ö z ö t t v a d ,
I r á n y , e z é l n é l k ü l , t é t o v a .

H o g y , a m i t e g y n a p é p i t e t t e m ,
L e d ö n t s e m á s n a p ö n k e z e m ,
U n o t t l e g y e n m é g e l s e é r v e ,
H í r , k i n c s , t u d á s é s s z e r e l e m .

S m i k o r e l j á t s z o t t é l e t e m r e
A m á m o r b a n í r t k e r e s e k ,
F r e z z e m h a b z ó p o h a r á b a n
A t e k e s e r ű k ö n n y e d e t .

S m i k o r a k i k e l e t n y i l á s a
E r d ő k á r n y á l b a c s a l o g a t ,
M a d á r d a l b a n , l o m b s u t t o g á s b a n
O t t h a l l j a m z o k o g á s o d a t .

H o g y ű r e s l a p l e g y e n j ö v e n d ő m ,
M i t a v é l e t l e n í r t e l e ,
H o g y n e l e g y e n g y ő t ö r t s z í v e m n e k
R e m é n y e , á l m a , ö r ö m e .

H o g y s o h a e l n e m n y u g v ó e m l é k
T e t ő z z e k í n o s n y o m o r o m ,

K i s é r t s e n e g y r e , a l v a , é b r e n ,
A z e l v e z e t t p a r a d i s o m .

H o g y i s t e n , e m b e r , m e g n e s z á n j o n ,
S z á m ű z ö t t , ü l d ö z ö t t l e g y e k ,
H o g y l e o l v a s s a h o m l o k o m r ó l
A v i l á g a K a i n - b é l y e g e t !

E l m e n n i , e l , e l ! . . . m e s s z e i n n e n ,
A h o l c s a k g y ő t r ő d é s t e r e m !
N y u g o d n i á r n y a s c y p r u s a l j á n
S f ő l n e m é b r e d n i s o h a s e m !

H a l l g a t n i k i s m a d á r d a n á j á t ,
A m e l y a f e j s í n k e s e r e g ,
N y u g a l m a s s í r b a n k í p i l e n n i
A f á j ó , g y ő t r ő t t é l e t e t !

— O h a s s z o n y , h o g y h a o d a t é r e k ,
H o l h a n t o k o n z u g a f e n n y é r ,
E l é g l e s z - e m á r a v e z e k l é s ,
E l é g - e m e g t ö r t s z í v e d é r t ?

V a g y á t k o d o t t s e h a g y p í h e n n i ?
E m l é k e d o d a i s k ö v e t ?
S f e l k ö l t s í r o m b ó l é j f e l e n k é n t
H a l v á n y , b o l y g ó k i s é r t e t e t ? . . .

INCZÉDY LÁSZLÓ.

CSARNOK.

A BÉCSI SZINHÁZAKRÓL,

Színepi és színművészeti tanulmány.

IRTA:

MOLNÁR GYÖRGY.

(Folyt.)

Sajátságos; hogy a míg a burg művészei ajkán kellemetlenül hangzik s alkalmatlannak tetszik a német nyelv a tragikai pathosra, sőt némely helyeken, mikor tompa has-hangokon beszélnek, kiállhatatlanná is, — addig Wolter asz. és Janisch k. asz. ajkáról oly zengzetesen foly, akár a Salvini nyelve, vagy a magyar szó!

A színlap szerint Antonius és Cleopátrát Dingelstedt szabadon fordította és átdolgozta (bearbeitet.)

Oly sok dicséretet olvastam és hallottam erről az átdolgozásról, hogy még a „Vihar“ scenirozása után is, melyet a nemzetiben Dingelstedt bearbeitolása után vittünk a színpadra — kíváncsi voltam.

Fájdalom ebben is csalódtam és mizantropi igazság szeretetemenél fogva, lehetetlen elhallgatnom, hogy Antonius és Cleopatra átdolgozása, ha nem is oly merénylet Shakspeare ellen, mint a Rossi Learje és Coriolánja, de a mű végét kiforgatja lényegéből és a lélektani alapot szétzúzza. Eltekintve azon ferde szokástól, melyet a burg színház még ma is követ a színváltoztatásoknál, a közönség szeme előtt huzatván föl és szét a diszleteket, hordatván be és ki a butor s kellékeket s ugyan így cseréltetvén le a következő változás kortináit, tolatván illesztetvén be a színpulakat, melyek az illuziót tönkreveszik a nézőben, ki a vászonra festett oszlopokat valóság-

soknak kell hogy vegye, mint a szeme előtt folyó játékot, s kikökenve kellemes csalódásából látja, hogy mindez csak ámitás, — ilyennek veszi az előadást is, mely pedig az élet visszatükröztetése, művészeti formában, a természet s igazság legvalószínűbb s legszebb képében; hiszen nem árt anyit a műnek, ha mindanyiszor leeresztik az első függőnyt és ép oly gyorsasággal végzik a színváltoztatást a közönség elöl eltakarva, mint ily izléstelenül és szemet szuró, illuziót rontó módon a publicum szeme láttára!

Eltekintve attól, hogy a mű első felében több változást egybe lehetett volna vonni s ahol időlefolyás van, ott zenével tölteni ki az időt, mi által egységesebb és érdekesebb lett volna a tragedia, hogy a czélt lévészlett és szükségtelen spektakuluma hajhászásból színpadra vitt Pompejus hajóján folyó össze zsufoolt bachanalia hat pár esetlen tánczosnéval, egy egy cseppet sem emeli az előadást, mondom mindezekről eltekintve csak a mű végének hibás és lélektanilag helytelen átdolgozásáról szólok.

Shakspeare Antonius és Cleopátrában az érzéki szerelem túlhajtott szenvedélyét, ezt a nagy emberi gyöngeséget vitte színpadra; — Romeo Julia mássa e tragédia megfordított lapján ellentétes képműben, és Dingelstedt átdolgozása a katasztrófában az ellentét élet leköszörülte, hogy Antoniusban egy megizmosodott Rómeot, Cleopátrában pedig egy meganyásított Juliát lássunk a költő intencziója és pszichológiai alkotása ellenére.

Mindkét jellemnek az érzéki gyöngeség a tragicum, — ez uralja őket a katasztrófában is, ez az alapvonás, melyet úgy az előadó művészeknek, mint a mű átdolgozójának végig szem előtt kell tartani. A nagy Antonius, Cleopatra által egészen átalakítva, erkölcsi erejében folyton esőkken, s hősi lényegéből fokként kivetközve teljesen rabja

Színi-rovat.

Junius 15-én.

„A két szilaj betyár”.

(Népszínmű 1 felvonásban, dalokkal. Irta Szigeti Imre. Műkedvelői előadás Bogyó Alajos úr föléptével.)

(—y—n) Több, mint feléve már, hogy e rovatunk szünetelt. Nem lehet állitanunk, hogy Krecsányiék távozása óta, kik nem egy élvezetes est emlékét hagyták hátra, színpadunk deszkáin, a dráma hangja meg ne esendült volna, hisz rövid idő alatt már három előadás élvezetét viseltük el. De ez előadásokat műkedvelőink követték el, a kiknek törekvését és buzgóságát a művészet, — lelkesedését a nemes czél érdekében résztvevő figyelemmel kísértük mindenha s ép az ő dicséretre méltó fáradozásai iránti tekintetből pihentettük a kritikát. Ők megkapták tapsaikat és koszorúikat a közvélemény elismerésével megtoldva, mint törekvésük megérdemelt jutalmát s a kritika szemét szelid kegyelet fűtyolozta be. Kettős oka volt eddigi hallgatásunknak: a nemes czél és a műkedvelői előadás. Szívesen hallgattuk őket ha sűrűbben léptek is fel, a jótékony czél érdekében. Most azonban egyrészt oly vendégművészszel állunk szemben, kinek hírneve és játéka magasabb mértéket igényel, másrészt oly előadással van dolgunk, melynek jövedelme felerészben a vendég javára, fele részben pedig a színpad diszleteinek szaporítására van szánva. Ime a kettős ok, hogy rovatunkat hosszas hallgatás után újra megszólaltatjuk.

A „Két szilaj betyár“ mindenesetre esodálatos mű. Rejtélyességének egyik oka címében rejlik. Játszik ugyan benne két betyárnak nevezett egyéniség, de ezeket jó lélekkel szilajoknak nem nevezhetjük. Megfelelőbb lett volna nekik a „Két jámbor betyár“ ezim. Peti ugyan egyszer esupa szerelemföltés-

ből annyira felbőszül, hogy le akarja löni szeretőjét, de hát ez a szilajság nem csak a betyáron eshetik meg. Igaz ugyan hogy a derék Kordony grófot is és még inkább Patikárus Ferkót megijeszti, de azt nem kell komolyan venni, mert ők sokkal erényesebb emberek, semhogy igaztalanságra vetemednének. Tárnya egyszerűen az, hogy a gróf a két betyárt, nem megtéríti, — hisz azok már a mű kezdete előtt is oly derék emberek, hogy becsületesebb zsványt nem is képzelhet magának az ember, — hanem vissza adja a társadalomnak s megszerzi nekik ebben törvényes jogukat. E tárgy egy felvonásba szorítva, kénytelen a drámai motívumokat nélkülözni s csak mintegy az egész történet katasztrófáját nyújthatja. A katasztrófa a betyár-dramákban rendszeren szomorú szokott lenni, a mi természetes is, mert a betyár, mint a dráma hőse, csak tragikus alak lehet, mint olyan, a ki ellenkezésbe jő a társadalommal, az erkölcsi világrenddel s a kinek ép azért buknia kell, még akkor is, ha a társadalomban rejlik az ok, mely őt ez utra terelte, s ha ő maga teljesen romlatlan lelkű is, mint Mór Károly, vagy Viola. Itt a katasztrófa derült s a Patikárus Ferkó zenéje mellett táncban lyukad ki. „Viola“ paródiájának mondhatnók e művet mert e két betyár sok sajátságot orzott magának. Violából, úgy hogy a mi eredeti bennök, az nem sokat ér. Cselekvényről nem lehet szólnunk e műben; a mi a drámának alkotó tényezője: a fejlődés, nincs benne. Mind az, a mi drámai életet adhatott volna e műnek; az erős motívumok, hogyan lettek zsványynya a szenvedély pillanatában, hogyan kerekedett lassanként felül lelkük jobb része, s hogyan engedett helyet az indulat a megbánásnak, hogyan fejlődött és hogyan erősödött e megbánás szerelmök fejlődésével kapcsolatban — mind ez, mondom a darab előtt történik. A mit a műből látunk: az annyi, hogy a két zsvány

lesz az érzéki szerelem gyöngeségének, Cleopatrának — s ez viszont Antoniusnak.

Shakspere csodás alkotási ereje azon processusban nyilvánul elragadóan, mely a nagy Antonius fokként átváltoztatja és tragicumának mélyén a megsemmisült erkölcsi erő utolsó fényét, bágyadtan csillogtatja a hősi halálban. Antonius habozása rövidebb és elhatározása gyorsabb, erélyesebb mint Cleopatrájé a halál tusájában, mert Antoniusban volt erkölcsi erő, melyet a költő Cleopatra által fokként kiégitett, de Cleopatra Antonius előtt is csupán az érzéki szerelem szenvedélye és gyöngesége volt, melynek habzó tengerébe, fojtogató örvénnyel sodorta Antonius is. Midőn Antonius a végső csatát is elveszti Octavius ellen és dühében Cleopatrát okozván — reá tör, Cleopatra a sirbolt tetejére menekül és egyik szolgájával azt hazudtatja, hogy megölé magát, de végszava is Antonius volt. E hirre Antonius dühe lecsillapul s mély elhatározással mondja:

„A napszám lejárt,
Menjünk aludni,
Itt hagyál, de utólerlek,
Cleopatra és sirok bocsánatért
Esengve!
Jövök, királynóm! Ah,
Várj meg, hol szellemek virágokon
Feküsznek, ott kézfogva járdalunk
Fennséggel a ránk bántult szellemek
közt;
Ha Cleopatra meghalt:
Éltem gyalázat, mit az Istennék
Útálnak! Én, ki kardomnak hegyén
Birám a földet, s a zöld tengeren

ugyan erősen állítja, hogy inkább meghal, mintsem börtönbe menjen, mert a börtönt nem veszi be a természete, hanem azért végül mindkettő nagyon könnyen és rögtön, betyárhoz nem méltó naivsággal és hiszékenységgel, megadja magát a grófnak egy évi börtönre.

Szerencsésebb kidolgozást nyerhetett volna e tárgy novellában; az epikai előadás sokkal kényelmesebb és törvényeiben sokkal engedékenyebb, mint a szigorú dráma, mely ilyen tárgyat soha sem enged meg vígan végezni.

A mi e drámában történik, azt készpénz gyanánt kell veanünk, mert nyilvánvaló ugyan semmi sincs, még az se, hogy a két menyecske vajon mért féltékenykedik egymásra oly szörnyen, mikor lépten nyomon elárujják egymásnak, hogy két különböző egyént szeretnek. A mi némi drámai — természetesen az is inkább vígjátéki — motívum színében tűnhet fel a műben: hogy Patikarusék hegedűit és bőgőit puskáknak nézik, — talajdonképen nem is tartozik a földogra, s az egész Patikarus jelenet — mely különben a dráma legélénkebb része — csak az aluszékony mű némi föllevenítésére van beszöve s így e isodot képez egy egy felvonásos műben, mert arra, hogy a betyárok bizalmát a grófnak megerősítse, vagy hogy a betyárok kedélyét ellágyítsa s hajlandóvá tegye a börtönre, ugyancsak gyarló motívumul szolgálna. A legsajátságosabb jelenség a műben a kedélyes gróf az ő hosszú vezérezikszertű monológjaival a nevelés, psychologia és az elavult betyárköltészet díszöltése felett. A mikor neki semmi dolga sincs a színen, akkor ő képviseli a drámában a görög kart. — A ki netán azt mondaná, hogy hisz ez az egész megtörtént dolog, tehát igaz, annak azt válaszoljuk először, hogy ez valószínűleg mégis másképp esett meg; másodsor, hogy a költészet soha sem fotográfija a valóságnak s hogy a valóságban tökéletlen-

Várost rakék hajokból: én legyek
Gyávább e nőnél;

és kardjába dől! Haldoklása közben jó Diomedes Cleopatrától, tudatva, hogy csak félelemből hazudta halálát, így akarván bosszúja elől kitérni; Antonius Cleopatrához viteti magát a sirboltba, de Cleopatra csak ajkán hordja a fájdalmat s nem mer a sirbolt tetejéről Antoniusához lejönni, félvén, hogy menekvő helyéről leszálva, Caesar foglya lesz, — tehát még a katasztrófában is gyáva, hű nőnek marad, hiven jellemének alapjához; létrákon felemelik a haldokló Antonius s még a sirbolt ajtaját sem nyitja ki, melyet később római örök feltörnek. A sirbolt tetején arany szavakkal, mézes szavakkal kéjeleg Antonius ajkán, de azért még is haboz Antonius a halálba követni. Mondja, — igéri, de úgy látszik Caesarra várakozik, talán hogy ezt is meghódítsa! Ékszereit is elrejtette s csak kevés részt hagyott belőle a palotában; szóval a katasztrófában is inkább az életre gondol, mint Antoniusával a halálban üdvözülni, a mint ezt Romeo-Julia mintájára Dingelstedt átdolgozta, holott Shakspere az élet és halál közt való vergődését, amához való erősebb kapkodását emeli ki az általa alkotott jellemhez hiven a katasztrófában is; hiszen, ha Cleopatra megtudna hódítani Caesart, ha nem kellene rettegnie, hogy Caesar diadalszekere előtt foglyul vitetik Rómába, hogy Caesar diadal menetének díszére s a rómaiak gunyjára dobattik oda, miről a végtusában ily szókkal serkenti magát az elhatározásra és tette:

„Durva licorok
Csipnek nyakon, mint szajhákat; silány
Vásári dálnok tesz nótába; gyors
Komédiás hurezol, rögtönözve, színre,
Torzítva lakománk; Antonius
Tántorgva lép föl; engem valamely

ségekkel, képtelenségekkel, összhangtalansággal találkozunk míg a művészet rendez, igazságot oszt s az igazban és jóban nyilatkozó szép örök törvényei szerint alkotja műveit.

De mért foglalkozzunk tovább is e művel, a mely még a közvélemény szerint is unalmas volt? Szóljunk a szereplőkről.

Bogyó urnak erőteljes, esengő hangja, mely csak is a legfelső hangokban költi a hallgatóban a „rudesse“ némi érzetét, méltán ragadta el a közönséget, a mely tapssal és koszorúkkal jutalmazta a vendégművészt. Nem ártott volna ha szép hangjához méltóbb darabot választ a „két szilaj betyár“-nál. Hogy Barna Petiből életteljes, jellemzetes egyént nem alakíthatott, annak nem ő, de a gyenge darab a hibája, mert az ő játéka eléggé színező, s a jellem árnyalatait kitüntetni törekvő volt.

Áttérve a műkedvelőkre, különösen ki kell emelnünk a két hölgyet (Mázor E. és Szendy Luiza k. a.) kik valódi vervevel és nagy színpadi otthonossággal játszották szerepüket. Molitorisz Malvin urnő a („Tetemre hívás“-ban) — gondos sima szavallata, — Salacz Oszkár ur szép hangja, Fűchsel Adolf és Surlay Pál urak jellemző játéka által tűntek ki.

Az ensemble — kivéven a pisztoly kicsavarás jelenetének rohamosságát igénylő játékát és dialogját — általában sikerült s e tekintetben haladást láttunk műkedvelőinknél, a miben Bogyó urnak nagy része van.

A vendégművész közelébb még két darabban lép fel. Reméljük, hogy a választott darabok méltóbbak lesznek hozzá is, közönségünkhez is a „Két szilaj betyár“-nál.

Rosz vakogó kölyök, mint valami
Rimát teszen csúffá,
Majd kijátszom én
Rut tervöket, s felsülnek képtelen
Szándékaikkal!

mondok, ha nem ettől félne, bizony nem e végső rettentő motívumból dölne a halálba, még pedig a legkönnyebb halálba, — mérges kigyók szoptatásával, melyet szándékosan előre készített egy pórt hozatván magához, ki nilusi kigyókat árul.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

— **Főgymnáziumunk** közvizsgái nagy közönség érdeklődése mellett mentek végbe a lapunk mult számában közlött program szerint. A tornavizsgálat, mely f. hó 17-én d. u. hat órakor a nyári tornahelyiségben tartatott, mindenben kielégíté a közönség várakozását, s általában oly eredményt mutatott, mely az e nemben eddigelé elérteteket messze túlhaladta, tanuságaképp annak, hogy Oláh Miklós tornatanár ur pár évi működése alatt a tanuló ifjuságnak e nemben egységes irányt adott. A mutatványok összhangja és preciziója a közönséget több ízben zajos tetszésnyilvánításokra ragadta. A vizsgálat végén következő jutalmak osztattak a tornatanítványok közt: 1. Nyujtón való ügyességért. I. Misley Béla 1 arany. II. Abelesz Adolf 4 ezüst. III. Mocskonyi József 2 ezüst. 2. Korlátton való ügyességért. I. Cikatricsz János 1 arany. II. Tötössy Kálmán 4 ezüst. III. Baumer Gyula 2 ezüst. 3. Távolugrásért Lux Kálmán 4 ezüst. 4. Magas ugrásért Reck Dezső 3 ezüst. 5. Gyűrűhinta-tornázásért Pitz Endre II-od évi tanuló 1 ezüst. 6. Gyors mászásért Frank Ignácz 1 ezüst. Kudlák Mihály 1 ezüst. 7. Lő és bakugrásért. Tötössy Árpád 1 arany. Salacz Dezső 4 ezüst. 8. Gyorsfutásért Lux Kálmán 4 ezüst. Általános ügyességért Roth Béla 5 ezüst. Galle Dániel 5 ezüst. Lachata János 3 ezüst. Nánásy Imre 3 ezüst Bruner Gyula 2 ezüst. Szokolay Pál 2 ezüst. Návay Aladár 1 ezüst stot. Összesen kiosztatott 3 darab arany és 51 ezüst frt. A főgymnázium legügyesebb két tornásza ez idő szerint; Abelesz Adolf és Misley Béla. — Az évváró vizsgák június 18-án délelőtt a gymnáziumi díszteremben s délután az evang. templomban folytonos érdeklődésben tarták a nagyszámu s részben vidékiekből álló hallgatóságot, fényesen igazolva főgymnáziumunk jó hírnevét, s ama hazafias irányt, mely annak tanerőit jellemzi. Az érettségi vizsgálat 19-én és 20-án tartatott püspökileg megbízott férfiak vezetése alatt kiváló sikerrel, a mennyiben a maturansok (összesen 46-an) mindannyian minősítve lettek. — Az iskolai hangverseny, június 18-án, élénk műsorral ment végbe. Az iskolai dalkar, Benka Pál ének-tanár ur vezetése mellett a haladás szép jelét adá. A tanulók közül többen szavaltak s Kuczka Zoltán hegedűn, Orbán Árpád zongorán játsztak, a zenei hivatottság jeleivel játékokon. Szóval a főgymnázium évváró ünnepélye mindenben sikerült, s csak a közönség érületének adunk hangot midőn ez ünnepély alkalmából főgymnáziumunk tanerőinek a további nemes működéshez az eddigi erős szellemet kívánjuk!

— **Az orosházi gépverseny** a folyó évben nem tartatik meg. A békésmegyei gazd. egyeslet által f. évi Jul. 14—16-ra hirdetett orosházi gépverseny azon oknál fogva mert a sz. fehérvári kiállítás eredeti határidején túl meghosszabbított és ezzel megszűnt a kilátás is arra hogy az orosházi verseny a Sz. fehérvárott lekötött gyárosok által kielégítő

számban látogattassék, későbbben pedig már aratni való gabona nem volna kapható: az egyeslet közgyűlése által az idei évről az 1880-ik évre elhalasztatott. Mokry Sámuel egyl. titkár.

— **Városunk** több utcája, mint értesülénk, közelébb gyalogjárdával fog elláttatni. Igy a tűzok- s a czizmadia-utca, mely utcák élénk forgalma sürgösen követeli e gyakorlati előnyökkel járó újítást.

— **Ma délután** öt órától hatig fog megtartatni a főgymnáziumi tornacsarnokban Csicsa Mathild k. a. leány nevelőjének tornavizsgája Oláh Miklós tornatanár ur vezetése mellett. A vizsgálat műsora a következő: 1) csapatgyakorlatok; 2) versenymászás; 3) tornázás gyűrű-hintán; 4) magas-ugrás; 5) távugrás; 6) gyakorlatok rohamdeszkán; 7) tornázás ugrólovon; 8) tornázás lengő-kötelen; 9) tornatáncz. Vizsga után a tornajutalmak fognak kiosztatni. A vizsgálat nyilvános lévén: az érdekeltek szívesen láttatnak.

— **B.-Gyulán** Jakobovics Józsefné, szül. Kálmán Julia okleveles gyermek-kertész nő f. hó 16-án „Fröbel“-féle gyermek-kertet nyitott, mely e nemben első megyénkben.

— **Az alsó-fehér-körözi** szabályozási társulat a részére megszavazott 20 millió kormánysegélyből 8 millió előleget kívánván felvenni, e tárgyban f. hó 22-én B.-Gyulán rendkívüli gyűlést tart.

— **A főgymnáziumi** uszoda f. hó 23-tól kezdve a közönség számára nyitva áll naponként a következő órákban, u. m. 1) hölgyek számára reggel 8-tól 9-ig; d. u. 6—7-ig; 2) férfiak részére: reggel 10—12-ig; d. u. 3—6-ig. Ez órarend szeptember hó 1-éig érvényes.

— **Megyénk** alispánja a községi körgátak folytatólagos vizsgálata tárgyában a napokban Orosz János kir. főmérnök társaságában városunkban időzött.

— **Békésmegye** közigazgatási bizottsága legutóbb tartott gyűlésében elhatározta, miszerint tekintettel arra, hogy a változó eselések eltávozáskor nem jelentkeznek; ez által tan köteles gyermekeik az egész iskolai éven át mint iskolamulasztók jegyeztetnek fel; hogy tehát ezen felesleges bejelentés megszüntettség, kötelesek lesznek a szülők eltávozásukat mindenkor a községi hatóságnál bejelenteni, a ki erről az illető tanítókat értesíteni fogja, hogy a névsorból törölhetők legyenek. — Az eszme a jörend érdekében igen szép, de a mi szabad költözködési viszonyaink között alig lehet kivihető, mert az a eseléd, eltávoztának bejelentésével nem igen fogja magát fárasztani, kivált ha figyelembe vesszük, hogy sokszor szolgálatból kilépe a tizedik határba is eltávozik.

— **Szétrobbant kazán.** Stettinben egy csavargözösnek, mely épen Poroszországba Königsbergbe volt utazandó, épen mikor az utasok gyülekeztek rá, kazánja szétrobbant. A robbanás borzasztó pusztításokat okozott; 12 vagy 13 ember kik a közelben voltak, többnyire utasok, életüket veszték; nemelyiknek teste 1000 lépesnél is messzebbre ellökett: sőt egy test leestében keresztül törté egy épület tetejét; fejek és egyéb leszákadott tagok mindenfelé szerte-szórattak; az épület kéménye átrepült az Oderán föbb ezer ölnyire. A hajó első és hátsó része sértetlenek maradtak. Az utasok közt egy nő volt négy gyermekkel; ezek az idő hüvös volta következtében a gép mellé ültek; kevés perc múlva a család borzasztó halált szenvedett. Hogy a borzasztószerencsétlenség mikép támadt, vagy ki okozta még eddig nem lehetett megállapítani.

— **Kögyeleles megemlékezés** megható ünnepélyt ülte egy szűkebb körű társaság mult péntek este a „Bárány“ nagy termében. Osztroluczky Geyza ur, főiskolánk egy nemeslelkű pártfogója, a köztisztelőben álló Koren István u. 50 éves tanári

működésének emlékére, az ünnepelt családjából, kollegáiból és tisztelőiből egy társaságot gyűjtött maga körül, hogy azon férfi jubileumát, a ki neki a tudományokban első vezetője volt, megünnepelje. A toastok sorát Osztrólczy ur nyitotta meg, meghatva emelvén ki, hogy Koren István volt az, a kinek isten és szülei után legtöbbit köszönhet, mert jellemfejlődésének, miveltségének alapját ő vetette meg s kifejezte örömét a fölött, hogy az ő első oktatója most az ő fiának is vizsgáló tanára volt. Az egykori tanár és tanítvány könnyekkel szemökben ölelték át egymást. A 13 toast közül, melyek ez alkalommal elmondattak, különösen megható volt a Tatay István uré, ki beszédében, melynek szónoki emelkedettségét a megindult érzelem melege rezegte át, a két jubileumot, a tanárt és tanítványt, éltette, és a Benka Gyula uré, ki a nemeslelkű főúrta emelte poharát, ki eljött fölkeresni 50 év előtti tanítványait, hogy neki a hála és szeretet koszoruját nyújtsa át. Valóban ez estély a hála és szeretet ünnepe volt, s a jelenlévők — legnagyobb részt szintén az ünnepelt tanítványai — mindnyájan élenken érezték azt. Adja Isten, hogy az ünnepelt férfiú folyton a mai jó erőben élvezze azon örömet, mit neki a tanítás sikere, ezen hála méltó nemes foglalkozás nyújt.

A békésmegyei gazd. egyesület jul. hó 2-án tartott közgyűlésen felolvasott elnöki jelentés szerint ezen buzgó egyesület tagjainak száma, dacára annak, hogy a lefolyt évben 50-el megfogott, ma 888-at tesz; az egyesület kiadása a múlt évben 3570 frt 29 kr, bevétele 2483 frt 93 kr volt, tehát a jövő évre átviendő pénztári maradvány 1706 frt 57 kr. A jövő évre szóló költségvetésben kiadás czímen 4890 frt, bevételre 5064 frt 58 kr vételezt fel. Az orosházi kiállítási bizottság jelentése folytán, melyszerint a székesfehérvári országos kiállítás meghoszabítása miatt az e helyett tervezett gépversenysikere kétségessé vált, a közgyűlés elhatározta, hogy annak az időmegtartásától végleg eláll. — Ugyancsak a székesfehérvári kiállítás fog dönteni a felett, vajjon a b.-csabai iparmúzeum ünnepélyes megnyitása eszközöltek-e, mert a nevezett kiállításról nyereendő tárgyak az iparmúzeum méltó felszerelésében főszerepet vinnének. Az igazgató válaszmány utasított, hogy úgy ez ügyben, valamint az ugyanez alkalomra tervezett löverseny megtartása iránt véglegesen határozzon. — Targyaltatott ezek után Gőndöcs Benedek apát két indítványa. Egyik az egyesület alapszabályainak módosítását illeti, ugyanis azon szabályt, mely szerint az egyesület gyűlései csak B.-Csabán tarthatók meg, oda módosítani óhajta, hogy e gyűlések felváltva a megye bármely városában és községében legyenek megtarthatók, indítványtevő javaslatát azzal indokolja, hogy az egyesület főhivatása a gazdaság felvirágoztatásának szellemi s anyagi téren való előmozdítása, továbbá a vagyonosodás, a közjólet, az okszerű, hasznos gazdaságnak minél nagyobb kiterjedésben megkedveltetése, az újabb vívmányok életbeléptetése, nehézségeiknek gyakorlati példák felmutatásával való leküzdése lévén, e feladata biztosabban lenne elérhető, ha évi közgyűléseit a különböző kiállításokkal együtt nemesak B.-Csabán, hanem felváltva a megye többi városai s községeiben tartaná, mert nem lehet tagadni, hogy a gazd. egyesület a kisebb birtokos gazdákért áll fenn, kiknél a közvellen érintkezés nemesak az egyesület iránti érdek ödést fokozná s az újabb gazdasági rendszer iránti bizalmat növevé, de bővülne ez uton azok ismeretköre is, a szorgalom, valamint ezzel együtt az anyagi jólét s a vagyoni gyarapodás is meghonosulna. Ez uton a népből meggyökeresedett előítélet a fatenyésztés, folytonos gabnatermelés, gyümölcsenyésztés terén könnyebben kiirtathatnék. Ép így elvitáztatának tartja az indítványtevő, hogy a kisbirtokosok nem jelennek meg a megye minden részéből B.-Csabán a szaktudósokkal való érintkezés céljából, de ellenben örömmel hallgatnák meg s követnék azok tanácsát, ha saját városaik s községeikben lenne erre alkalmuk.

A második indítvány az egyesületnek a lábasjóság tenyésztésének emelésére célzó pályázatait illeti. Köztudomásu, hogy az egyesület azon gazdákat, kik gazdaságaikban aránylag legtöbb lábasjóságot tartanak, jutalomban részesíti; ez által a föld termőképességének fokozását, s a gazdákknál a jelenben üzött folytonos magtermelésnél hasznosabb eredményű állattenyésztésre való buzditást célozván. Az indítványtevő, tekintve, hogy e jutalmakban rendszeren csak a jobb módú gazdák részesültek, s a szegények, kiknek ösztönzésére hivatták e jutalmak, azokból részt nem nyertek, ekkép ez intézkedés valódi céljának nem egészen felel meg: azt javasolja, hogy az egyesület által kiadott évkönyvre, valamint a jutalmakra szánt összeg fordítottassék egy a nép nyelvén szerkesztendő gazdasági szaklap kiadási költségeire, mely egyszersmind az egyesület közlönye volna s ebben, az egyesületi ügyek megvitatása, a kiállítások, gyűlések s egyéb fontos mozzanatok világlatban tartása a gazdaközönség nagy hasznára eszközölnék; e szaklapban az új és hasznos gabonafajok előnyeinek ismertetelése, a gazd. rendszerek, takarmányozás, baromnevelés, takarmánytelés elveinek vitatása, a jó gépek, kiválóbb gazdálkodási módok, kisebb gazdaságok czélszerű berendezésének kellékei ajánlatnának a közönségnek. A közgyűlés egyhangulag elvetette az indítványtevő azon téves állítását mintha csupán gazdagok részesülnének jutalmakban, s megczáfoltnak véli ezt azon intézkedésével, hogy a lábasjóság pályázati programját átdolgozni határozta, ép azért, hogy nagyobb birtokosoknak is legyen alkalmuk versenyre, mert az eddigi program szerint épen csak kisebb gazdák részesülhetnek jutalmakban. Mokry S. titkár azon indítványa, mely szerint a luxusadó helyett a külföldön lakó mágnások kétszeres adóval terheltesse, mert a luxusadó alól magukat úgy is elvonva, hazai jövedelmeiket külföldön költik el csupa luxusra. a közgyűlés által elfogadtatott s a törvényhozás elé terjesztetni határozatot. — Megbizatott végre a Sz.-Fehérvárról nyerendő iparmuzeumi tárgyak átvételével Zsilinszky M. ur. — Nem mu'asztaljuk el megjegyezni, hogy ez egy el buzgó titkára múlt évben 673 ügydarabot intézet el, valamint hogy az egyesület által 1500 új dícsérő oklevél készíttetett.

— **Városunkban**, mint nt. Haan Lajos régészegyleti alelnök ur értesít minket, f. évi September hó e'c'jén a békésmegyei régészegylet ásatással egybekötött vándorgyűlést fog tartani, melyre Pestről Pulszky Ferencz B. Nyáry Albert, Nyáry Jenő, Hampel József és Thallóczy Lajos jeles régészek vendégeül ígérkeztek. Az ásatások a m.-túri határban levő úgynevezett Kovás-halmon és a szt.-andr. piti-szőlők alján ejtetnek meg. Benka Pál és Sipos Soma az eddigi helyi leletek jellemalakjaiból kiállítást fognak rendezni, s az ősrégészetről B. Nyári Jenő fog nagyobb szabású előadást tartani. Mint értesítve vagyunk, e mellett Gajdács Pál b. csabai tanár Markovics Mátyás egykori szarvasi lelkésznek a város történetével összefüggő emlékiratait fogja ismertetni, melyek a szarvasi evang. egyház levéltárában őriztetnek. Szóval a vándorgyűlés igen érdekesnek ígérkezik, s hisszük is, hogy annak idején a közönség szokott figyelme közt fog végbemenni. — A részletekről eleve tudósítani fogjuk olvasóinkat.

— **Most folyó** úgynevezett Jánosnap nyári vásárunk eléggé élénk forgalmat mutat, különösen a jobb erőben levő szarvas marhák vételére vonatkozólag. Egy pár erősebb fiatal jármos ökör ára 240 — 280 frt között váltakozott. Jobb minőségű lovak darabja 200 — 390 frt közt vételezt. A sertéseknek — a jónak mutatkozó kukoricza termés dacára — most sines árak. Karácsonyi malacok párja 10 — 12 frton; másfél esztendőské 20 — 24 frton kelt. A benső vásár különösen gazdasági fa-eszközökre vonatkozólag élénknek mutatkozik.

— **Remes tettet** követett el Cs. Papp Sándor körös-la-

dányi földmives f. hó 12-én. Ugyanis nevezett egyén, kit falnszerte jóra való, szorgalmas földmivesnek ismertek, de kinek életét házsártos felesége sokszor megkeserítette, a mondott nap éjszakáján nejét elkeseredésében megfojtotta, magát pedig felakasztotta. Reggel mindkettő halva találták.

— **Regényes öngyilkosság.** F. hó 15-én reggelre B.-Csabán a r. kat. temetőben egy siron szivenlőve egy férfigullát találtak. A vizsgálatból kitűnt, hogy az bizonyos Sztodola M. fiatal kárpitos holtteste, a sir pedig, melyen magát kivégezte, nejeének sirja volt. Beszélnek, hogy már egy izben, merő halálvágyból megkísérettette az öngyilkosságot nőtlénkorában, a körösbe akarván ugrani; ekkor azonban kimentették. Most azonban, hogy neje elhalt: végkép elvesztette előtte értékét az élet, s sziven lőtte magát. Zsebében néhány sor írást találtak, melyben meghagyja, hogy neje sirjába temessék.

— **Gróf Mittrowsky** Vladimir valóságos belső titkos tanácsos, nagybirtokos ur, ki állandóan Morvaországban, Brünnben, s birtokain lakik, itteni birtokai megtekintése céljából városunkban időzik pár napig.

— **A megyei árvizbizottságba** a következő megyebizottsági tagok választottak be, u. m. Ladies György, Sztraka Ernő dr. Papp József, Simay János, Mezey Lajos, Fábrián Gábor, Szerető Imre, Keller Imre, Farkas Gábor, György Imre, Balthazar Lajos, Kéry Kálmán és Kovács J. István. E bizottságnak rendes tagjai még a járási szolgabírák, a gyulai polgármester és a kir. államépítészeti hivatal.

— **A gőzhajó** több mint egy heti távollét után f. hó 20-án városunkba érkezett. Mint értesülénk, szünetelését a hajócsavar megsérülése okozta. Ezentúl azonban ismét folytatja közlekedését.

TARKASÁGOK.

Az országuton egy vaklovat vezető cigány fiúnak monda egy szembe rámenő utazó: „Ugy-e te, vak az ló!? Nem azis instállom, — csak nem sereti nézni ezst a huncsut világot, — volt rögtön az elnés válasz.

Már harmadszor kért kenyeret a kis paraszt fiú atyjától, ki már elúnván az alkalmatlankodást, fiának a szentírás eme szavait hozá emlékébe:

— De tudod-e azt fiam, hogy „nem csak kenyérral él az ember“!?

— Nem bion — válaszolt a kis fiu — hát vágják hozzá édes apám egy darab szalonnát is.

— Hány betűből áll ezen szó: bot? — kérdezé a tanító kezdő tanítványától.

— Háromból felelé — a gyermek. Mivel azonban csak a „b“ és „o“ betűket tudta megnevezni a tanító segíteni akarván, kérdé:

— Hát a v é g é n mivan, édes fiam?

— Bunkó! — felelt a kis műzsafi.

Egy fiatal dandy lakadalmi öltözetet készített egy szabónál. A nevezetes nap előtti napon a szabó elhossa az öltönyt.

Ez az öltöny nem ér semmit; ennek ninesen chic-je; úgy nézek ki benne mint egy rézöntő nyárspolgár. Ugyan hol volt az esze mikor e ruhát szabta?

— Pardon, válaszolja a szabó, én egy após házához mért öltönyt késziték az urnak, szóval egy öltönyt, mely úgy nézzen ki, mintha kivolna fizetve.

GAZDÁSZAT.

Székes Fehérvárról.

II.

Közeledvén a kitűzött esteli 7 óra, sieltünk az ismerkedési estélyre, mely a „Magyar Király“ czimű szállodában volt megtartandó. Számos congressusi tagot találtunk már együtt, s csakhamar jött Zichy Jenő gróf is, s mindenkit megnyerő nyájas modorával egyenként mutatá be magát mindenkinek s mi viszont nékie; midőn belépett, engem ért legközelebb, s midőn bemutatám magamat, „ah! Békés megyéből — mondá, — éljen a haza, (szokásos szavajárása) ott az ország legtevékenyebb gazdasági egylete, igen örülök, hogy képviselve van! Éljen a haza! . . .“ Egymás után érkeztek azután a jelesebb gazdák, gazdasági küldöttek és gazd. írók; ott láttuk Kenessey K. ministeri osztálytanácsost, Kodolányi Antal, gr. Zichy Nándor, Gábor J. vinezellér képezdei igazgató, Lukácsi S. Barabás J. gr. Deseffy Aurel, Jurenák S. Piller M. Frater Sándor, Radó Kálmán, Boné Géza, Gaál Jenő, Orezy Gy. Melezer Gyula urat stb mindannyi jeles gazda, s ezeken kívül még pár száz színe java a magyar gazdáknak voltak jelen, kik messze vidékről jöttek oda, hogy az ország hanyatló közgazdaságát virágzásra emelni segéljék. Csakhamar megkezdődtek azután a szebbnél szebb felkösztetések, melyek sorát Z. Jenő gr. nyitá meg, éltetvén a congressus jelen levő tagjait, azután éltettek József főherceget, Zichy Jenőt és Nándort Kenesseyt stb mig éjfél felé a kedélyes társaság eloszlott, ismét találkozendó a másnapi tanácskozáson.

Frater S. szabolcsi birtokos által mintegy 25-en össze lettünk hívva r. 8 órára általános értekezletre, nehogy készületlenül menvén oda, gyakorlati eredmény nélkül oszoljunk ismét széjjel; ezen előleges értekezlet eredménye lett egy öt pontból álló s alább közlendő indítvány.

Délelőtti 10 órakor már teljesen megtelt a városház nagy terme a szép számmal összegyűlt congressussal tagokkal, hol is megbízó leveleink előmutatása után az elnöki széket közkivánatra Kenessey K. foglalá el; helyettes elnökké szintén közohaj folytán Zichy N. gróf, jegyzökké Mádai Izidor, Boné Géza és dr. Lederer kéreltek fel.

A felolvasások sorát Kenessey K. nyitotta meg, ezen kérdést fejtegetvén: „Az amerikai és oroszországi concurrentia folytán beállott gabonaár esökkenés, a túlnyomólag gabonatermelést fiző magyar gazda létezését nyomasztóvá tevén: mi a teendők, hogy megállhassunk s ugy az állam mint a család fentartás által reánk rótt köteleességeknek eleget tehessünk?“

A nagy figyelemmel hallgatott értekezést az alábbi javaslattal fejezte be értekező:

„A Sz.-Fehérvári országos gazd. értekezlet, tekintettel azon hátrányokra, melyek a közelebb lefolyt évtizedekben szeretlen mérveket öltött túl nyomó gabonatermelésből származnak;

úgy a piaczi terményekkel kiszivattyuzott földerejének visszaszerzése s az ebben fekvő nagy nemzeti tőkének a jövődőség javára való fentartása;

mint az évről évre fenyegetőbb külföldi concurrentiával szemben való megállhatás, sőt létezés szempontjából:

ezennel kimondja, hogy minden magyar gazdának ugy saját, mint az ország érdekében, köteleességében áll oda törekedni, hogy gazdaságában a gabonatermelés és állattenyésztés közt büntetlenül huzamos ideig nem mellőzhető helyes arányt, fokozatosan bár, de lehető gyorsan beállítsa, — a gabonatermelés rovására tetemesen megcsökkenett állattenyésztést erőlyesen felkarolja, s e célból gazdasága területének legalább is 50 száztoliját (ide értve a kaszálókat a szálas és gumos

takarmány-termő tereket, a természetes és mesterséges legelőket) takarmány termelésre fordítsa.*

Ezen határozati javaslat ellen többen szólottak; nevezetesen elvetendőnek nyilváníták azon tételt, mely mereven kimondja az 50% lit, miután ez általjánosságban kimondani nem is lehet, mert bár helyeslendőnek tartja minden józan gondolkozású gazda, az állattenyésztést helyes arányba hozni a gabona termesztéssel, ámde miként az ifjú, — de nagytehetségű Deseffy gróf kifejti, ezen még — ily mereven oda dobott frázissal közgazdászatunk megmentve nem lesz, s felvirágozni soha nem fog, mert ha 50% tért fordítunk is takarmány termesztés s illetőleg legelő térre, azért szemtermelésünk quantitative csökkeni nem fog, mert kevesebb téren is elérhetjük az eddigi termés mennyiségét a jobbművelés, erősebb trágyázás folytán megifjuló földjeinken, és szaporodnék gondunk ez által, mert eddig csak felesleg gabonánkon nem tudunk, vagy csak nehezen és nyomott áron túladni, s ezután a marha többlettel is így lennénk, hanem csatlakozik Piller Miksa barátja által beadott következő indítványhoz:

Miután a takarmány növényeknek 50% termelése követben a termelendő szemes élet csökkeni nem fog, s így az alacsony magárak emelkedést nem fognak felmutatni, az értekezlet felszólítandónak tartja az országgyűlést és kormányt, hogy azok minden ez idő szerinti alkalmas eszközökkel hasanak oda, miszerint a magbani túltermelésünk piacot találjon, melyre az egyedüli ez időszerinti mód a gazd. transitó árúknak az osztr. magyar monarchián keresztül való szállításának megszorítása és legalább egy a magyar állam befolyása alatt levő, Magyarországot a külfölddel összekötő vasutvonal megszerzése.*

A takarmány termelés által fokozott eladandó marha mennyiség piacára nézve szólítsa fel az értekezlet a kormányt arra, hogy Budapesten a bécsihez hasonló marhavásári rendszabályok létesítsenek.

„Végre pedig miután Németország az osztr. magy. monarchia irányában beszüntette a marha bevitelt, — a mennyiben ezen tilalom rendes úton nem volna elhárítható — szólítsa fel az értekezlet a kormányt és az orsz. gyűlést, hogy az osztr. magyar monarchiában a Németországihoz hasonló intézkedések lépjenek életbe Oroszország és a keleti tartományok irányában.“

Ezen nagyfontosságú indítvány után, mely általános és és zajos pártolásban részesült, Frater S. nyújtá be alábbi s szintén helyesléssel elfogadott indítványát:

„Mondja, ki a congressus, hogy:

1. Minden megyében egy gazd. egyesület alakítandó, s ha ez önként létre nem jönne, kormány útján elrendelendő.

2. Az egyesületek gazd. kamarái tagokat választanak, mely kamara a gazd. közönség érdekeit képviseli és permanensen működik.

3. Az egyesületek és kamarák fentartására bizonyos adó vetendő ki, hasonlólag a kereskedelmi és ipar kamarákhoz, a mely adó az állam közgeivel szedtetendő be.

4. Mondassék ki, hogy orsz. congressus évenként tartandó.

5. Mindezen pontozatok szerves összefüggésbeni kidolgozására egy bizottság küldetik ki ezen congr. kebeléből, mely küldöttség dolgozatát ezen congressus berekesztése előtt beadni köteleztetik.*

(Fentebbi 2. és 3. pont Bartóky István javaslata folytán lett elfogadva a gyűlést megelőző konferencián.)

Ezek után következett Máday felolvasása, melyben a gazd. egyesületek újja szervezését, szakszerinti gazd. körök vidékenkénti, — s egy külön földművelési ministerium felállítását hangsúlyozza; ámde kivéve a külön f. m. ministerium felállítási

íránti pontot mely közhelyeslésre talált, — nem találtak javaslatai nagy pártolásra leginkább azért, mert az előzőleg történt indítványok által már jóformán megelőztettek s részben túl is szárnyaltattak.

A további felolvasások, — minő p. Molnár István felolvasása a borászatról, nem levén olyanok, melyek megyénket különösen érdekelnék, bucsút vettünk újon szerzett kedves ismerőseinktől, s haza utaztunk sok kedves benyomás — de egyszersmint azon szomorító meggyőződésben is, hogy a második g. congr. sok gyakorlati indítványából vajmi sok fog pium desiderium maradni, mert a mi kormányunknak sem ideje sem pénze nincs, midőn a közgazdászat s a közjólét ügye igényelné; hatalma pedig nagyon korlátolt arra nézve, hogy üdvös tarifa politikát követhessen, kedves muszka és oláh barátait pedig isten mentsen elzárni marha kivitelüktől, hiszen ezért talán orrára is ütnének a mi kormányunknak!

ZLINSZKY ISTVÁN.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos SIPOS SOMA.

HIRDETÉBEK.

Párisi világkiállítás 1878

2 arany- és egy ezüst éremmel kitüntetve.

G A N Z É S T Á R S A,
vasöntőde és gépgyár-részvény-társulat,
Budapesten, II. ker.

Ajánlják

**kéregöntetű hengerekkel ellátott
hengerszékeiket**

melyek néhány év óta a bel- és külföldi malmokban eddig használatban levő köveket mind inkább háttérbe szorítják, és a kisebb malmokban is, az örlés kitünőbb minősítése végett igen előnyösek.

Ezenkívül mindennemű gép- és öntődei munkálatokat, fémöntvényű kerekeiket bányászati munkálatokra stb. 16—20

CSÉPLŐ-GÉPEK

Szeg-rendszer szerintiek

1, 2, 3, és 4 vonóerőre, szalmarázóval,

tisztító rostával ellátva

fából vagy egészen vasból készültek; új szerkezettel tartósak jutányos árak mellett

dijmentesen szállítva Bécsig és Pestig

kaphatók

PH. MAJFARTH és Társa

gépgyárában

MAJNAI FRANKFURTBAN.

Megbízható alkalmas ügynökök keresetnek.

9—14